

Vraag Telegraaf 'vragen terugname geweigerd'

Beantwoording door

Datum 17-05-2019

Afgestemd met DMB/DT&V

Originele vraag

1. Hoe vaak is het de afgelopen vijf jaar voorgekomen dat terugname van een vreemdeling door het land van herkomst werd geweigerd?
 - a. Graag die aantallen per jaar weergeven.
 - b. Uit welke landen kwamen die vreemdelingen? Graag in het overzicht weergeven.
 - c. Met welke reden werd terugname geweigerd?
2. Wat is er vervolgens met de betreffende vreemdelingen gebeurd?
3. Wat doet de staatssecretaris om landen zo ver te krijgen dat ze hun onderdanen wel terugnemen?

Vraag 1: Hoe vaak is het de afgelopen vijf jaar voorgekomen dat terugname van een vreemdeling door het land van herkomst werd geweigerd?

- a) Graag die aantallen per jaar weergeven.
- b) Uit welke landen kwamen die vreemdelingen? Graag in het overzicht weergeven.
- c) Met welke reden werd terugname geweigerd?

Antwoord:

Binnen de Migratieketen rapporteren we niet over het aantal terugname 'weigeringen' of het 'niet meewerken' van landen van herkomst. Dit heeft een aantal redenen, die hieronder worden weergegeven:

- Voorop staat dat uitzetting niet het uitgangspunt is van het terugkeerbeleid; dat is het bevorderen van het zelfstandig vertrek van de vreemdeling; ook de wet zegt dat vreemdelingen die niet in NL mogen blijven een eigen verantwoordelijkheid hebben Nederland te verlaten;
- Uit de praktijk blijkt dat vreemdelingen die daartoe bereid zijn, in de regel ook altijd kunnen terugkeren;
- Er zijn in de regel geen landen bekend die structureel weigeren mee te werken aan het terugnemen van hun onderdanen die terug willen keren en daartoe bereid zijn aan te tonen wie ze zijn; Het merendeel van de herkomstlanden heeft ook geen principiële bezwaren tegen gedwongen terugkeer als identiteit en nationaliteit kunnen worden vastgesteld
- Maar vreemdelingen die Nederland niet willen verlaten, stellen vaak ook alles in het werk om hun identiteit verborgen te houden. Ze laten het bijvoorbeeld na documenten te overleggen waaruit ID en nationaliteit blijkt of weigeren mee te werken aan het vaststellen van identiteit/nationaliteit door de autoriteiten van hun land van herkomst;
- In dat geval kunnen de autoriteiten, door toedoen van de vreemdeling zelf, de nationaliteit niet vaststellen en daarmee vaak ook niet akkoord gaan met de uitzetting;
- Een aantal landen heeft echter wel principiële bezwaren en biedt geen goede samenwerking op gedwongen terugkeer. Daarnaast is er een aantal landen dat veel voorwaarden en vragen opwerpt, of niet reageert op verzoeken tot

terugname van eigen onderdanen, zodat er feitelijk gesproken kan worden van tegenwerking.

- De redenen die landen kunnen geven voor de gebrekkige samenwerking zijn bijvoorbeeld druk vanuit de binnenlandse politiek of diaspora die geld overmaken naar familie in het land van herkomst;
- Sommige landen verbinden medewerking aan samenwerking met NL op andere gebieden.

Globaal gezien kan de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) daadwerkelijk terugkeer realiseren indien er wordt voldaan aan 5 condities. Dit zijn 1) de vreemdeling is juridisch verwijderbaar, 2) het land van herkomst werkt mee, 3) de identiteit van de vreemdeling staat vast, 4) de vreemdeling is beschikbaar, en 5) de vreemdeling werkt mee. De condities zijn als het ware 'stoplichten' die allemaal op groen moeten staan.

Bovenstaande beschrijving over medewerking van landen van herkomst past in dat opzicht binnen de tweede en derde conditie. Wanneer het land van herkomst mee werkt en de identiteit van de vreemdeling is bevestigd betekent dit nog niet dat daadwerkelijk vertrek kan worden gerealiseerd. Er moet dan ook nog worden voldaan aan de vierde en vijfde conditie.

In de bijlage kunt u het Excel bestand vinden 'Beantwoording persvraag Telegraaf-terugname.' Hierin staat een overzicht van de cijfers over de afgelopen vijf jaar rondom de Laissez-passer (LP) aanvragen en Terugname & Overname (T&O) overeenkomsten. Op de eerste sheet kunt u een overzicht vinden van de totale aantallen LP's en T&O's, met daarnaast een uitsplitsing voor beiden. Op de tweede sheet kunt u een overzicht per land van herkomst vinden voor alle ingetrokken en negatief beantwoorde T&O overeenkomsten. Op de derde sheet kunt u een overzicht vinden van alle ingetrokken en negatief beantwoorde LP aanvragen per land van herkomst. Hieronder kunt u nog een uitleg vinden van de verschillende antwoorden en bekend stelling:

- **Bekend stelling:** De LP of T&O is bekend gesteld bij het land van herkomst door de Nederlandse Autoriteiten.
- **Positief antwoord:** Betekent dat de autoriteiten de nationaliteit hebben bevestigd. Of er vervolgens een reisdocument (Laissez-passer) wordt verstrekt of een T&O overeenkomst wordt afgesloten, is afhankelijk van meerdere factoren. Bijvoorbeeld: is de persoon nog in beeld? Lopen er nog procedures?
- **Negatief antwoord & Ingetrokken (Geen antwoord verkregen):** Betekent dat de nationaliteit niet bevestigd is, of er zijn onvoldoende aanknopingspunten voor de autoriteiten om de nationaliteit vast te kunnen stellen. Vaak komt dat omdat vreemdelingen zelf onvoldoende informatie verstrekken om hun identiteit – en daarmee nationaliteit – vast te kunnen stellen. Dat geldt ook voor de categorie 'geen antwoord verkregen'.

NB: Voor Somalië bestaat er geen proces ter verkrijging van vervangende reisdocumenten. Somaliërs zelf kunnen wel zelfstandig terugkeren naar Somalië en daartoe de benodigde reisdocumenten verkrijgen.

Definities LP & T&O:

Laissez-passer (LP): Document waarmee een vreemdeling van zijn autoriteiten toestemming krijgt om zijn eigen land binnen te treden. Het dient als een tijdelijke vervanging van een paspoort en is alleen bestemd voor het binnenreizen van zijn eigen land. Als een vreemdeling geen paspoort heeft, dan kan hij een laissez passer aanvragen bij zijn ambassade in Nederland.

*Bron: gegevenswoordenboeken voor de Vreemdelinkketen (GVK)

Terugname & Overname overeenkomsten: Soortaanduiding van internationale overeenkomsten tussen landen die tot doel hebben de terugname van wederzijdse eigen onderdanen en de overname van onderdanen uit derde landen en staatlozen te vergemakkelijken en daarvoor onder andere procedures en termijnen vaststellen.

*Bron: gegevenswoordenboeken voor de Vreemdelinkketen (GVK)

Vraag 2: Wat is er vervolgens met de betreffende vreemdelingen gebeurd?**Antwoord:**

In 2018 zijn ongeveer 790 vreemdelingen na opheffing van de vreemdelingenbewaring zonder toezicht vertrokken. De redenen voor opheffing van de bewaring voor deze groep zijn divers. In ongeveer 440 gevallen heeft een belangenafweging geleid tot het oordeel dat het onredelijk zou zijn de vreemdeling nog langer in bewaring te houden. Dat kan het geval zijn als er onvoldoende zicht bestaat dat de uitzetting op afzienbare termijn kan plaatsvinden, vaak omdat er nog geen reisdocumenten zijn verstrekt door het herkomstland.

Vraag 3: Wat doet de staatssecretaris om landen zo ver te krijgen dat ze hun onderdanen wel terugnemen?**Antwoord:**

Terugkeer is een belangrijk onderdeel van de integrale migratieagenda van dit kabinet. De manier waarop Nederland derde landen probeert te bewegen om mee te werken aan de gedwongen terugkeer van hun onderdanen staat beschreven in de Kamerbrief over de integrale migratieagenda¹. [1] Het kabinet zet in op brede migratieafspraken om samenwerking op terugkeer te bevorderen. Dit betekent concreet dat kabinetsbreed wordt gekeken naar de bilaterale relaties met herkomstlanden en waar de mogelijkheden liggen voor het verbeteren van de migratiesamenwerking, inclusief op het terrein van terugkeer. Dit onderwerp is een belangrijk onderdeel van de Nederlandse diplomatie. Zo is bevordering van samenwerking bij terugkeer een vast onderwerp in gesprekken op hoogambtelijk en politiek niveau. De Nederlandse inzet op het gebied van het bevorderen van terugkeer moet ook in Europees verband worden gezien. De EU streeft brede partnerschappen na met herkomstlanden waar terugkeer een integraal onderdeel van is. Terugkeer wordt door de EU zowel op hoog-politiek niveau, via de Hoge Vertegenwoordiger, als technisch niveau met herkomstlanden besproken. Zo is verbeterde terugkeersamenwerking in de onderhandelingen over het post-Cotonou verdrag tussen de EU en ACS-landen (landen van Afrika ten zuiden van de Sahara, de Caraïben en de Stille Oceaan) een belangrijk thema. Binnen die onderhandelingen zet Nederland erop in dat naleving van afspraken, specifiek ook over terugkeer, steviger

¹ [Kamerbrief over integrale migratieagenda | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

verankerd worden in het toekomstige verdrag. Tevens wordt vaker gekeken naar mogelijkheden om technische werkafspraken te maken over terugkeersamenwerking, in plaats van het uitonderhandelen van formele terug- en overnameovereenkomsten. Hierbij valt te denken aan de Joint Way Forward met Afghanistan en de terugkeerwerkafspraken met Bangladesh en Ethiopië.